

לאחרונה הועלה נושא זיהום האוויר לדיון ציבורי על ידי "שחקן" חדש - משרד האוצר מעוניין להטיל מיסוי גבוה יותר על כלי רכב ממקומות עבודה. בין נימוקיו עולה הנימוק הסביבתי - יש לשים מחיר גבוה יותר על שימוש ברכב פרטי לצורך נסיעה לעבודה, שכן זהו גורם משמעותי בזיהום האוויר, והעלאת המיסוי תיתן תמריץ לשימוש בתחבורה הציבורית. תהיה המוטיבציה באוצר אשר תהיה - יש לברך על התייחסות כלל מערכתית וארוכת טווח. פורום ראשי התחבורה הציבורית אשר נערך במהלך חודש נובמבר (עמוד 3) התמקד בנושא זה, בניסיון למצוא את התמריצים המתאימים להעברת יוממים (עובדים הנוהגים לעבודה) לנסיעה בתחבורה ציבורית. אין ספק כי יש לשנות את מדיניות עידוד החזקת רכב פרטי הקיימת כיום במדינה, אך על צעד זה להיעשות רק במקביל למדיניות כוללת לפיתוח התחבורה הציבורית. כל עוד המצב הוא שקידום פרויקטים בתחום התחבורה הציבורית, דוגמת הרכבת הקלה בת"א, מתעכב משך שנים ופעולה פשוטה כמו אכיפה בנתיבי תחבורה ציבורית לא מתבצעת - קשה יהיה לשכנע עובדים לשנות את התנהגותם, גם אם משמעות הדבר מבחינתם תהיה עלות גבוהה. השינוי יבוא רק אם הפעולה תתבצע בשני מישורים אלו במקביל.

חנוכה שמח!

תוכן הענינים

- 2 סביבה וחברה..... עמוד 2
- 3 תחבורה ותעופה..... עמוד 3
- 4 מוצרים, מגמות ותהליכים..... עמוד 4
- 5 גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים .. עמוד 5
- 6 מחויבות, שקיפות ודיווח עמוד 6
- 7 חקיקה ופסקי דין עמוד 7

ארועים סביבתיים בחודש הקרוב

- 19/12/06 - "למי שייכת נחלת הכלל?" - הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל-אביב
- 26/12/06 - "אמון, שקיפות ודיאלוג בין התעשייה לקהילה: האמנם אפשרי?" מוסד שמואל נאמן, הטכניון

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בניהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, דן - תחבורה ציבורית, כיל מוצרים תעשייתיים, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

עריכה : לימור ספקטורובסקי

מחקר: נשים "ירוקות" יותר מגברים

"נשים משתמשות בכוחן כצרכניות כדי לבחור אלו חברות יקבלו את כספן – הן פועלות למען מטרה רחבה טובה יותר וגם בדרך כלל עושות את הדבר ה"בטוח" יותר כמו מיחזור שקיות פלסטיק" אומר אדריאן וויט מאוניברסיטת ליקסטר, שם נערך המחקר, "גברים, מצד שני, הולכים על הדברים הגדולים – רכישת מכונית היברידית, טורבינת רוח, אך זה יותר בשביל האגו מאשר בשל דאגות לסביבה".

המחקר גם הראה שסוג אישיות, רקע וסביבה תורמים באופן ישיר להתנהגות "ירוקה". כך ניתן לראות שמורים, למשל, אשר עבודתם ממוקדת בהשקעה בעתיד הילדים, מקבלים דירוג גבוה יותר על הסקאלה שבוחנת התנהגות "ירוקה", בהשוואה לסוכני נדל"ן, לדוגמא, אשר עובדים במושגים של מכירה מהירה ועמלות לטווח הקצר.

<http://www.greenconsumerguide.com/index.php?news=3334>

"פצצת הזמן" החברתית של פרו – מחסור במים

הנגישות למים בפרו היא בין הנמוכות בעולם, במיוחד בשביל מדינה המתגאה בכלכלה צומחת, התעניינות רבה מצד משקיעים, ומשאבי מים גדולים מהרי האנדים. המתחים בנושא עולים שוב ושוב באזורים חקלאיים, כאשר חקלאים מאשימים את תעשיית המכרות - המגזר התעשייתי הגדול ביותר במדינה - בנזק לאספקת המים ובאיום על מחייתם. הנשיא גרסיה, שהזהיר במסע הבחירות שלו מפני "פצצת זמן" חברתית, מעוניין לכפר על כהונתו הראשונה, בשנים 1985-1990, שהובילה את פרו להתמוטטות כלכלית. הוא הבטיח לספק מי שתייה ל-2.5 מיליון פרואנים עד 2009. אך גם אחרי שהתוכנית הזו תוצא אל הפועל, אם תוצא לפועל, בעלות של מיליוני דולרים, היא עדיין לא תצליח להגיע ל-7 מיליון פרואנים החיים בלי מים נקיים. לפרואנים נמאס לחכות אפילו לאספקת מים קהילתית. "הילדים שלנו נעשים חולים מהמים המזוהמים שמביאות משאיות המים. לפעמים יש דגים השוחים בתוכם", אמר מנהיג קהילה מקומית, חוליו ססאר לינארס. "הגיע זמן להביא את המחאה שלנו לרחובות ולנער את הנשיא".

<http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/793664.html>

בתי הזיקוק בחיפה מזהמים פי 4 מבאירופה

מחקר שהזמין איגוד ערים לאיכות הסביבה במפרץ חיפה מחברה בלגית בשם ויטו השווה את פליטת הזיהום מבתי הזיקוק בחיפה לפליטת הזיהום מבתי זיקוק באירופה, וגילה כי בחיפה רמות הפליטה של תחמוצות הגופרית והחנקן גבוהות פי 3-4 מאלו שבהולנד ובבלגיה. בעקבות זאת דורשים כעת ראשי הערים באזור מבתי הזיקוק בחיפה להפחית ב-70% את פליטת תחמוצות הגופרית והחנקן.

הדרישות שהציבו ראשי הערים מחמירות בהרבה מהחוק הישראלי הקיים, שבתי הזיקוק עומדים בדרישותיו. ואולם ראש העיר חיפה, יונה יהב, אמר כי עקב העברת בתי הזיקוק לשטח השיפוט של חיפה ב-2004, יש לו סמכות להתנות לבתי הזיקוק תנאים לקבלת רשיון עסק, המחייבים אותם להפחית נוספת בזיהום. יהב אמר כי כוונתו לעשות זאת בהקדם.

<http://news.walla.co.il/?w=/3802/1007855>

מחקר חדש: תוך 50 שנה תיכחד אוכלוסיית הדגים

אוכלוסיית הדגים ופירות הים בעולם ייכחדו עד 2048 אם יימשכו הרס מקומות המחיה שלהם והדיג המופרז הקיימים כיום, וכתוצאה מכך, יהיה פחות מזון לבני האדם, כך לפי מחקר חדש אשר פורסם במהדורה הנוכחית של כתב העת Science. החוקרים, שבדקו ממצאים מדעיים הקיימים משנות ה-60 ואילך ורישומים היסטוריים מאלף השנים האחרונות, גילו כי מגוון היצורים החיים בים - דגים, רכיכות, ציפורים, צמחים ומיקרו-אורגניזמים אחרים - הולך וקטן בצורה דרסטית, וכי 29% מהם כבר הוכחדו. המדענים חישובו שאם המגמה הזאת תימשך בעתיד, כל המינים יוכחדו עד 2048 ואז תהיה ירידה של 90% מכמות הדיג המרבית. ממצאים אלה ישימים לכל המינים, משבלולים וצדפות ועד לטונה ודגי חרב, אמר בוריס וורם, ראש צוות המדענים שכתבו את המחקר - גם יונקים ימיים, כולל כלבי ים, לווייתנים ודולפינים נפגעים.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=783472&contrassID=2&subContrassID=16&sbSubContrassID=0>

אגרת זיהום לרכבים גדולים בכבישי בריטניה

ראש עיריית לונדון, קן ליבינגסטון, הודיע כי כוונתו לקדם הצעה, לפיה נהגי מכוניות שמזהמות את הסביבה יידרשו לשלם סכום גבוה יותר בכבישי אגרה. בעוד המכוניות הפולטות בין 120 ל-250 גרם של CO₂ לקילומטר ישלמו 12 אירו ליום עבור נסיעה חופשית בכבישי האגרה, מכוניות הפולטות למעלה מ-250 גרם לקילומטר, ישלמו 37 אירו.

מהלך זה צפוי לפגוע בכל המכוניות השייכות לקבוצה "G", אשר פולטות כמות גבוהה מזו שנקבעה בטווח שעליו דיבר ראש העיר. בקבוצה זו נמצאות בעיקר מכוניות בעלות נפח מנוע גדול, כמו ה-Rover Range מדגם V8, ה-BMW X5, ה-Porsche 9811, וה-Jaguar X 2.0.

לפי דיווח בעיתון הספרדי "אל פאיס", ראש העיר הדגיש, כי למעשה בכל רגע נתון כל אזרח במדינה יכול להחליט לעבור למכונית קטנה יותר שמזהמת פחות את הסביבה. לפי הרעיון, מכוניות שיפלטו פחות מ-120 גרם של CO₂ בכל קילומטר, יהיו פטורות מתשלום. זאת, במטרה לעודד את האזרחים לעבור למכוניות קטנות יותר, שמזהמות פחות בהתאם.

<http://www.nfc.co.il/Archive/001-D-115354-00.html?tag=10-49-29>

גם בישראל מתכננים מיסוי ירוק-

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=784689&contrassID=2&subContrassID=6&sbSubContrassID=0>

Nissan מתכננת למכור כלי רכב חשמליים תוך 3 שנים

יצרנית כלי הרכב Nissan מתכננת לפתח ולהתחיל למכור כלי רכב חשמליים המונעים על ידי סוללות ליתיום תוך שלוש שנים.

כמו כן מתכננת יצרנית הרכב מספר 2 ביפן לפתח ולמכור כלי רכב היברידיים עד 2010, בניסיון להדביק את הפער מול הונדה וטויוטה בשדה של כלי רכב ידידותיים לסביבה. החברה מתכננת גם לפתח רכבי ביואתאנול בעזרת שותפתה הצרפתית, רנו.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/39185/story.htm>

פורום חברות התחבורה הציבורית קורא למתן תמריצים לתחבורה הציבורית על פני הרכב הפרטי

בכנס שהתקיים בנובמבר התכנסו לראשונה בישראל כל הגורמים במשק לדון בהפחתת התמריצים לשימוש ברכב הפרטי.

כיום, 62 אחוזים מהעובדים מגיעים למקום עבודתם ברכב פרטי. רק 17 אחוזים מגיעים לעבודה בתחבורה ציבורית. נסיעה לעבודה היא הנסיעה הגורמת לעיקר הגודש בדרכים, והשקעות המדינה בקידום תחבורה ציבורית אינן אפקטיביות ללא מתן תמריצים למעבר נוסעים מרכב פרטי לתחבורה ציבורית.

בכנס נדונו האמצעים להשגת המטרות הכוללים שינוי תדנות לרכב הפרטי בארבעה תחומים:

1. מתן ערך ריאלי לשווי זקיפת המס של רכב ממקום עבודה.
2. שינוי מבנה השכר של עובדי מדינה הכולל כיום מרכיב מרכזי של אחזקת רכב.
3. פדיון חנייה לעובדים המוותרים על מקום חנייה במקום העבודה, במגזר הציבורי ובמגזר העסקי.
4. קידום אגרות גודש.

<http://www.sviva.gov.il/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay=view&enDispWhat=Object&enDispWho=News^13241&enZone=news>

יצרני כלי הרכב – הפליטות אינן באשמתנו

יצרניות כלי הרכב הגדולות באירופה חתמו על הסכם וולונטרי לצמצום פליטות פחמן דו-חמצני, אך כיוון שהן לא עומדות ביעדים שהוצגו להן, ככל הנראה בקרוב יוצגו לתעשייה חוקים אשר יחייבו אותם לעמוד בהפחתות.

נציגי התעשייה טוענים כי אין זה נכון לראות רק את יצרניות כלי הרכב כמטרה – הרבה יותר חייב להעשות בתחום של יידוע הציבור באשר לבחירותיו בכל הנוגע לרכישת כלי רכב. לטענתם, ישנה דרישה חזקה מאוד מצד הצרכנים לרכבים גדולים ובטוחים יותר, על אך שהדבר לא עולה בקנה אחד עם הדאגה לסביבה, וכלי הרכב היעילים מבחינת שימוש בדלק נקלטים באופן מאכזב. הנציגים טוענים גם כי על המדינות לעשות יותר בתחום החקיקה לעידוד שימוש בכלי רכב ידידותיים לסביבה, ואין להטיל את כל האחריות על היצרנים עצמם, אשר תלויים בדרישות הציבור.

http://www.edie.net/news/news_story.asp?id=12231

מוצרים, מגמות ותהליכים

לק זזה דולק

חוקרים ברחבי העולם מחפשים אחר חלופות נקיות וזולות לייצור אנרגיה. הממציא היפני סוסומו סוזוקי פיתח שיטה מקורית במיוחד לייצור סוללות חשמליות הפועלות באמצעות מים. התגובה הכימית המפעילה את הסוללות שפיתח סוזוקי יוצאת אל הפועל רק במגע עם מים. כאשר שומרים אותן הרחק מלחות, הן יכולות להחזיק אפילו עשרות שנים מבלי להתקלקל. בניגוד לסוללות אחרות, המתרוקנות מעצמן, דולפות או מתקלקלות, הסוללות הללו ניתנות לשימוש בכל מצב חירום - כל מה שצריך לעשות הוא פשוט ללקק את הסוללה. הסוללות המיוחדות מורכבות מחומרים ידידותיים לסביבה ואינם רעילים לאדם ולבעלי החיים. לטענת החוקר המפתח, אם הסוללות יועברו לשלב של ייצור המוני, עשר "סוללות מים" כאלה יעלו כמו סוללה רגילה אחת, כך שמלבד הערך המדעי של הסוללות, הן גם יכולות להיות בעלות משמעות רבה לחברות במדינות עניות.

<http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-3333559,00.html>

מלט מטהר אויר

פריצת דרך מדעית של חברה בריטית, המשמשת ליצירת מבנים אשר סופחים זיהום, מעלה את הסיכוי לבתים ומשרדים "אוכלי ערפוח", שאינם מוכתמים בעשן ואף מסוגלים לנקות את האויר סביבם. הטכניקה כוללת שימוש במינרל טיטניום דו-חמצני כתרכיס לציפוי פני השטח של מבנים, או כרכיב בפלסטיקים, בדים וקרמיקה. באופן זה הוא משמש כזרז לשבירת המזהמים הנפלטים מקלי רכב. המינרל משמש מזה שנים רבות כמלבין במוצרים כמו משחות שיניים, אך יכולתו לספוח זיהום הוכרה רק לאחרונה. היכולת התגלה במקרה כאשר בכדי לבנות מבנה לבן במיוחד נבחר המלט של חברת "איטלצ'מנטי" אשר מכיל את הטיטניום הדו-חמצני. כעת נערכים מבחנים של שימוש בחומר גם במדרכות במרכז לונדון. לטענת הצוות המלווה את בחינת השפעות החומר בלונדון, יש סיבה טובה לצפות לתוצאות חיוביות.

<http://www.timesonline.co.uk/article/0,,2087-2472155,00.html>

סן פרנסיסקו – איסור על ביספנול A במוצרים לילדים

בשנה האחרונה התעוררה ברחבי העולם, והורגשה גם בישראל, המודעות לנוכחות של כימיקלים מסוימים במוצרים לילדים, כימיקלים אשר עלולים להיות קשורים לסרטן ולבעיות התפתחות שונות בבני אדם. כימיקלים אלו משמשים להקשחה או ריכוך של פלסטיקים, ולכן נמצאים גם במוצרים כמו ברווזון האמבטיה ובקבוקי הפלסטיק של תינוקות. החל ב-1 בדצמבר, נאסרה בסן פרנסיסקו מכירה, הפצה וייצור של מוצרים לילדים המכילים ביספנול A ומעל רמה מסוימת – גם פטאלטים. עם זאת, ישנה בעייה עם יישום האיסור, שכן היצרנים אינם מחוייבים לרשום על מוצרים אלו את הכימיקלים הקיימים בהם, ובעלי חנויות אינם יודעים אלו מוצרים עליהם להסיר מן המדפים. יצרני הצעצועים וחברות אשר מושפעים מהאיסור הגישו תביעה בניסיון לעצור את איסור המכירה בסן פרנסיסקו, בטענה שמוצריהם היו בשימוש משך עשורים ולא גרמו כל נזק.

<http://sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?f=/c/a/2006/11/19/TOXICTOYS.TMP>

"המים יעברו מהשירותים ישר לברז"

אנחנו רוצים לראות בעתיד מצב בו המים יעברו מהשירותים הישר לברז וישמשו לשתייה. אם נטפל במים כראוי - הדבר הזה בהחלט יכול לקרות", כך אמר ג'ף גרווד, מנכ"ל חברת עיבוד המים של ג'נרל אלקטריק, בוועידת ראש הממשלה שנערכה בנובמבר בתל אביב. "בעולם אין מספיק מים ובעוד 20 שנה יהיה לנו משבר של ממש", אמר גרווד, "באמצעות השקעות שונות בטכנולוגיה אנחנו מנסים לנהל את הביקוש, ההיצע וניהול המדיניות הציבורית כדי שהמצב יהיה יותר מאוזן" "מקורות המים נותרים כמעט ללא שינוי, אולם הביקוש עולה. בעתיד נוכל לספק טכנולוגיה לטיהור מים ונוריד את המחיר מ-60 סנט לקוב כיום למחיר נמוך יותר ונוכל לספק יותר מים באיזורים עתיקי ביקוש", אמר גרווד, "הדבר ייעשה באמצעות הפחתת עלויות מתקני הטיהור".

<http://finance.walla.co.il/?w=/1004771>

גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים

ראו גידולי תירס – המזון הבסיסי המסורתי של קניה- בשל שנים של בצורת. הוא הוסיף ואמר כי השיחות צריכות להתמקד בדרכים לעזור למדינות המתפתחות, בדגש מיוחד על אפריקה, היבשת הענייה ביותר הנמצאת תחת איום ממשי משינויי האקלים ומתופעות כמו הצפות ומדבור.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/38841/story.htm>

סין עתידה לעקוף את ארה"ב בכמות פליטות גזי החממה ב-2009

ב-2009, כמעט עשור לפני התחזיות, תעקוף סין את ארה"ב כמדינה אשר פולטת הכי הרבה גזי חממה בעולם, כך לפי דוח של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה. עליה זו בפליטות בסין, אשר מקור מרכזי שלה הוא שימוש נרחב בפחם, היא מטרידה במיוחד לאור העובדה שסין מוגדרת כמדינה מתפתחת ולכן לא מחוייבת לפי פרוטוקול קיוטו בהפחתות בפליטות גזי חממה. סין, הודו ומדינות מתפתחות נוספות יהיו אחראיות, ככל הנראה, למרבית העלייה העולמית בפליטות גזי חממה ב-25 השנים הבאות. למרות זאת, סין אינה מוכנה לצמצם את פליטותיה. גורם רשמי במשרד לעניינים סביבתיים עולמיים אמר " אינך יכול להגיד לאנשים אשר נאבקים כדי להרוויח מספיק בשביל אוכל שעליהם לצמצם את פליטות גזי החממה שלהם".

<http://www.nytimes.com/2006/11/07/business/worldbusiness/07pollute.html?ei=5090&en=bc1f15d749d2b1d0&ex=1320555600&adxn1=1>

אוסרו 3 פרויקטים נוספים בישראל ל-CDM – בשווי של 2.5 מיליון ש"ח בשנה

הוועדה הלאומית למנגנון הפיתוח הנקי (CDM) במשרד להגנת הסביבה אישרה בישיבתה האחרונה 3 פרויקטים נוספים להפחתת פליטות גזי חממה. שניים מהם הוכנו על-ידי חברת אליסיום – סחר והשקעות בפחמן בע"מ, חברה שמקורה בידע ויזמות של אסיף-אסטרטגיות. הוועדה הלאומית הוקמה על ידי ממשלת ישראל במסגרת אשרור פרוטוקול קיוטו. הפרוטוקול סיווג את ישראל כמדינה מתפתחת, עובדה שמאפשרת ליזמים ישראלים להקים ולבנות פרויקטים המפחיתים את פליטות גזי החממה ועל ידי כך למכור את ההפחתה במדינות מפותחות וביניהם אירופה, קנדה ויפן. שני הפרויקטים שהכינה חברת אליסיום לרישום באו"ם הינם פרויקט להחלפת טורבינות הרוח ברכס עסנייה (רכס חזקה) ברמת הגולן ופרויקט ראשון מסוגו להקמת דוודים מתקדמים המוסקים בפסולת עץ שיפיקו קיטור עבור מפעל גלעם שבקיבוץ מענית בשרון. שני הפרויקטים אמורים להפחית כ-70,000 טון פחמן דו חמצני לשנה, והם אמורים להניב ליזמים הכנסה כוללת של כ-2.5 מיליון ש"ח לשנה. אישור הוועדה מאפשר לאליסיום להמשיך בשלבי הרישום של הפרויקטים באו"ם.

<http://www.sviva.gov.il/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay=view&enDispWhat=Object&enDispWho=News^13261&enZone=news>

התחממות כדה"א מאיימת על צמצום העוני בעולם

קנייה אירחה בנובמבר נציגים מ-189 מדינות לשיחות על תוכנית המשך לפרוטוקול קיוטו אחרי 2012.

"שינויי האקלים מאיימים על ייעדי הפיתוח של מיליארדי בני אדם באזורים העניים ביותר של העולם", אמר שר הסביבה של קניה, קיווטה קיבוואנה, למשלחות אשר הגיעו לשיחות. "אנו ניצבים בפני סכנה שהישיגים שהושגו באחרונה בצמצום העוני יתהפכו בעשורים הבאים, בעיקר בעבור האוכלוסיות העניות ביותר של העולם, ובמיוחד אלו המצויות ביבשת אפריקה". קיבוואנה קרא לנציגים לנקוט בפעולות משמעותיות בעדיפות עליונה. הוא סיפר כי הוא מכיר ילדים בני חמש מכפר הולדתו שמעולם לא

מחויבות, שקיפות ודיווח

יותר ויותר סלבריטאים ולא רק אנשי איכות הסביבה פועלים להגדיל את המשכיה של הצריכה האתית. בשנה שעברה השיקו הזמר בוני ואשתו, אלי היוסון, מותג אופנה אתית, "EDUM" שמו, בגיליון ספטמבר של "ווג" יחדו עשרה עמודים לאופנה אתית, וב-Crafts Council Gallery בלונדון הוצגה לא מכבר תערוכה של מעצבים בריטים צעירים היוצרים בגדים ברוח האופנה האתית.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/794245.html>

סחר הוגן – גם מתוצרת כחול-לבן

"כשאומרים סחר כולם נרדמים, אבל כשמוסיפים את מילה הוגן - אנשים מתעוררים מיד", אומר פושפאנאט קרישנמורטי, הקמפיין הראשי בנושא סחר הוגן של "אוקספם", מארגוני הסיוע הבינלאומיים הגדולים בעולם הפועלים לצמצום העוני. קרישנמורטי, ביקר בחודש שעבר בישראל, ביקר ביריד מוצרי הסחר ההוגן הראשון בישראל שהתקיים בנמל תל-אביב וקיים סדרת פגישות לקידום הנושא.

"סחר הוגן הוא סחר שאינו מנצל בשום צורה שהיא את חולשת היצרן, ואינו יוצר מצב בו צד אחד נהנה וצד אחד מפסיד", קרישנמורטי מתאר. "זהו-win-win situation, מצב שבו שני הצדדים מרוויחים. המושג אינו חדש, כבר לפני 200 שנה נכתב בהולנד סיפור מפורסם על ניצול החקלאיים במושבות. אבל רק בשנות ה-60 של המאה הקודמת נוצרה באנגליה התארגנות רשמית שפעלה להעלאת המודעות לחוסר ההוגנות ביחסי הסחר בין מדינות, הגורם לעוני קשה בחלקים נרחבים של העולם, וקראה לצרכנים לתת יד ולשנות את המצב. כיום ברור לנו שפעילות בין מדינות ושינוי החוקים הוא עניין ארוך טווח שאינו מיושם תמיד, אבל כולם, גם חברות גדולות הפועלות בשיטות נצלניות, מקשיבים לצרכנים". לפני כשנה וחצי החל "אוקספם" לפעול גם בארץ, והוא תומך בסדרת מוצרי הסחר ההוגן כחול-לבן שחודרים אט-אט אל השוק הישראלי. במקביל, נחנך בנובמבר קמפיין מודעות דובר עברית הנושא את הכותרת "בואו לעשות רעש".

בין היתר תומך הארגון בעמותת "פעולה ירוקה" המקדמת את המודעות לסחר ההוגן. זו משווקת בארץ מוצרים דוגמת קפה המיוצר על-ידי קואופרטיב מקומי בקולומביה, קקאו המיובא מגאנה וקוסטה ריקה וכן זעתר הגדל ונארז באזור ג'נין ושמן זית שהתקינו יצרנים פלסטינים.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3320752,00.html>

הנחיות G3 לדיווח מוכנות לשימוש

ההנחיות החדשות לדיווח של ארגון "היוזמה לדיווח גלובאלי" (GRI), אשר מכונות "הדור השלישי" (G3) פורסמו. השינויים בהנחיות משקפים את יישום הערותיהם של אלפי אנשי מקצוע בעולם העוסקים בדיווח חברתי, לאחר תהליך של שנתיים בו ראינו אנשי מקצוע אלו ועובדי החומרים.

מאפייני הנחיות ה-G3 כוללים בין השאר:

- דגש חזק על עקרונות דיווח כבסיס לכל תהליך הדיווח.
- פרק חדש על אסטרטגיה וניתוח.
- אינדיקטורים מגובשים וממוקדים.
- מספרם הכללי של האינדיקטורים ירד מ-97 (ב-2002) ל-79.
- הנחיות לאופן ההתייחסות לכל אינדיקטור, הגדרות למונחי מפתח.

הנחיות אלו מחליפות את ההנחיות של 2002. עם זאת, הארגון ימשיך להכיר בדוחות שנכתבו לפי הנחיות 2002 למשך שני מחזורי דיווח נוספים.

<http://www.globalreporting.org/NewsEventsPress/LatestNews/2006/NewsNov06G3Ready.htm>

מתלבשים למהפכה

"אנחנו רוצים שהסטודנטים שלנו יכתיבו דעת קהל באופן אחראי. שיחשבו מה הלאה, לא מה נכון לאנשים עכשיו, אלא איך לשרת חברה עתידית", אומרת עינת לידר, ראש המחלקה לאופנה וצורפות באקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל. בבצלאל החליטו לא להסתפק בניסיון להכתיב אופנה, אלא גם מנסים להשפיע על החברה. בימים אלה, כשהמודעות הסביבתית והחברתית צוברת תאוצה גם בקרב ארגונים וחברות מסחריות, ששואפים לדימוי מצפוני יותר, אין ספק שזהו טרנד של ממש. בפועל פירוש הדבר, שלצד התמחות בטכנולוגיות תפירה, עיבוד טקסטיל ועיבוד חומרים, מתקיים עם הסטודנטים דיון בתהליכים המשיקים לעולם האופנה: תעשייה, טכנולוגיה, אתיקה וכוח אדם. המגמה הזאת, המוכרת כיום בשם אופנה אתית (השלב הבא אחרי עיצוב אקולוגי ואופנה אקולוגית), מתפשטת בעולם. בבתי ספר בהולנד, גרמניה, הודו וארצות הברית לומדים עליו כבר מאמצע שנות ה-90, בפאריס מתקיים זה כמה שנים יריד של אופנה אתית, והמודעות לצריכה אתית צוברת תאוצה - החל ברכישת מוצרים העשויים מחומרים ממוחזרים וכלה בחברות שחורתות על דגלן עקרונות של מסחר הוגן.

חִקִּיקָה וּפְסָקֵי דִין

נכנס לתוקף: פחות רעש באולמי השמחות

תקנות המחייבות אולמי שמחות וגני אירועים להתקין מד רעש ולהגביל את עוצמות הרמקולים נכנסו בחודש שעבר לתוקפן. התקנות שקבע השר להגנת הסביבה גדעון עזרא, נועדו לאפשר את הפעלתו של "חוק הדיציבלים", שיזם ח"כ יובל שטייניץ ושאושר בכנסת לפני כשלוש שנים. עד היום רשאים היו כל תקליטן או להקה להגביר את הסאונד כאוות נפשם, אך לא עוד.

אם הווליום יחצה את קו 80 הדיציבלים, תנותק באופן אוטומטי המערכת ושקט ישרור באולם. כדי לאכוף את התקנה, יחויבו בעלי האולמות וגני האירועים להתקין במקום מד רעש, כולל מיקרופון, המחובר למערכת החשמל הכללית. רישיונם של עסקים שלא יתקינו את מד הרעש יישלל.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/503/189.html>

ועדת השרים אישרה הצעת החוק: המזהם ישלם

ועדת השרים לחקיקה אישרה את הצעת החוק של ראשי השדולה הסביבתית בכנסת, הח"כים דב חנין ומיכאל מלכיאור "המזהם ישלם". עתה תעבוד הצעת החוק לטיפול הכנסת.

מטרת החוק על פי ההצעה "להגן ולשמור על איכות נאותה של הסביבה, למנוע פגיעה בסביבה או בבריאות הציבור ולשלול את הכדאיות הכלכלית שבפגיעה בסביבה, באמצעות פסיקת קנס תוך התחשבות בשווי הנזק הסביבתי שנגרם או בטובת ההנאה שהושגה או ברווחים שהופקו תוך ביצוע עבירה, בשמונה חוקים שעניינם הגנה על הסביבה".

לדברי המציעים, חוק זה נועד לשנות את המצב הקיים היום בו משתלם וכדאי לעבור על חוגי הגנת הסביבה בישראל. "ראוי כי הענישה בגין עבירות סביבה תבטא את רצונו של הציבור להרתיע את המורשע ודומיו מפני כדאיות החזרה עליהן.

למרבה הצער, הקנסות שמטילים בבתי המשפט כיום נמוכים משמעותית מרווחי המזהם כתוצאה מעבירה על החוק. לכן, משתלם וכדאי מבחינה כלכלית לעבריינין לעבור על חוקים אלו ולשלם את הקנסות אותם פוסק בית המשפט".

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3329119,00.html>

מאסר בפועל על השלכת פסולת ברשות הרבים

חמישה חודשי מאסר בפועל וקנס כספי נגזרו על עמי תם, אשר עסק בפינוי והובלת פסולת, בגין עבירות חוזרות של השלכת פסולת בניין לרשות הרבים.

תם השליך פסולת בניין ממשאית שברשותו, בשטח פתוח צפונית למלון מנדרין באזור הרצליה. על סמך הודאתו, בית המשפט הרשיע אותו בעבירות המיוחסות לו והטיל עליו 5 חודשי מאסר בפועל, 4 חודשי מאסר על תנאי, קנס כולל בסך 38,000 ש"ח וצו סגירה לעסק נשוא כתב האישום. בנימוקיו לעונש קבע השופט: "אין ספק כי מדובר בעבירות חמורות כאשר תו מחמיר במעשיו של הנאשם בא לידי ביטוי בעובדה הפשוטה והיא כי הנאשם חזר לסורו לאחר כ-4 חודשים מיום מתן גזר דין בעניינו תוך שהוא יודע שמעליו מרחף גזר דין ובו מאסר על תנאי והתחייבות כספית. משמעות הדבר היא כי הנאשם מתעלם לחלוטין מכל התנהגות שיש בה הימנעות מחזרה על עבירות מסוג זה, מה גם שכאמור לחובתו הרשעות קודמות שעניינן השלכת פסולת ברשות הרבים".

<http://www.sviva.gov.il/bin/en.jsp?enPage=BlankPage&enDisplay=view&enDispWhat=Object&enDispWho=News^13253&enZone=news>

עבר בקריאה טרומית: רק שקיות נייר בחנויות

בכנסת עברה בקריאה טרומית הצעת החוק לחובת אריזה בשקיות נייר. על פי הצעת החוק, רשת לשיווק מזון תעמיד לרשות הצרכנים, ללא תמורה, שקיות מנייר לאריזת מוצרים שנרכשו ברשת. תיאסר על הרשתות לשיווק מזון לעשות שימוש בשקיות אריזה שאינן מנייר.

למרות ששקית הניילון משמשת כאריזה נוחה ויעילה ואפילו חסכונית באנרגיה (על מנת לייצר שקיות פלסטיק למזון, דרושה 40% פחות אנרגיה מאשר לייצור שקית נייר), שקיות הניילון מהוות מפגע סביבתי חמור משום שניילון אינו מתכלה ואינו מתפרק בטבע, ופסולת שקיות ניילון מצטברת לאורך שנים לכלל בעיה אשר הולכת ומחריפה.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3328584,00.html>

על השאלה מה עדיף – נייר או פלסטיק, עונה ד"ר אופירה אילון, מרכזת תחום איכות סביבה במוסד שמואל נאמן בטכניון, במאמר הבא –

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/511/301.html>